

10 במרץ 2009

הגנת העורף מאיומים בליסטיים – האם הוקרב ביטחון המדינה על מזבח "תוצרת הארץ בלבד"??
או: האם מפא"ת הוא גוף בר שליטה?
(בעקבות דו"ח מבקר המדינה 59א, שפורסם ב 2 במרץ 2009)

בחינה קצרה את אשר ארע:

שנות ה - 90 של המאה הקודמת – מדינת ישראל נכנסת לפיתוח מסיבי של שתי מערכות (טכנולוגיות) להתגוננות בפני איומים בליסטיים: פיתרון קינטי (טיל נגד טיל – מערכת החץ) ופיתרון המבוסס על טכנולוגיית לייזר כימי רב עצמה (נאוטילוס ונגזרתה המיידית – סקייגארד).

1996 עד שנת 2000 – פיתוח מצלח ביותר של מערכת הנאוטילוס, רקטה ראשונה מופלת בניסוי שהתבצע בארה"ב ביוני 2006.

תחילת 2001 – ירי ראשון של רקטות קסאם על שדרות.

2000 עד נובמבר 2004 – סידרת ניסויי נאוטילוס בארה"ב. הצלחה חסרת תקדים. מלאה.

(על רקע ההצלחה היוצאת מגדר הרגיל של מערכת הנאוטילוס בניסויים בארה"ב - כבר בשנת 2003 ניתן היה להתחיל ולהצטייד במערכות הסקייגארד – נגזרתה המיידית של הנאוטילוס. כל תוצאותיה של מלחמת לבנון השנייה היו נראות אחרת!!!).

אוגוסט 2004 – קול קורא של מפא"ת לתעשיות הביטחוניות הישראליות בלבד להצגת פיתרון, כמפורט בדו"ח המבקר:

"...בעקבות פגיעת ארבע רקטות קסאם בשדרות ב-28.6.04 ולאור התקדמות טכנולוגית, פנה מפא"ת באוגוסט 2004 ב"קול קורא" לתעשיות הביטחוניות וביקש מהן להציע פתרונות ליירוט קינטי של רקטות קסאם להגנה על שדרות. באוקטובר 2004 הציגו רפאל, תע"א והתעשייה הצבאית לישראל בע"מ (תעש), לנציגי מפא"ת וצה"ל הצעות לפתרונות ומפא"ת העלה הצעות נוספות. באותו מועד החליט ראש מו"פ, תא"ל ד"ר דני גולד, להקים צוות היגוי רב-זרועי (להלן - הצוות) לבחינה ולקידום של פתרונות ליירוט קינטי של רקטות קסאם, שימליץ בפניו על פתרונות למימוש בטווח זמן קצר ובינוני ועל תכנית לקידום."

משמעות קשה ביותר לאשר מתואר כאן: למרות קיומו של פיתרון מוכח ופועל (מערכת הנאוטילוס), שמדגים יכולת מלאה בסדרות רצופות של ניסויים, פיתרון המבוסס על לייזר כימי רב עצמה, שפותח במשותף ע"י התעשיות הישראליות והאמריקאיות, ביוזמתה ובעידודה של מפא"ת – קיבל מפא"ת החלטה ללכת על פיתרון ישראלי בלבד (למרות שכזה לא נראה כלל באופק), שמבוסס על טכנולוגיה של יירוט קינטי (פיתרון שאינו קיים כלל, שאין כל הוכחה לרמת האפקטיביות שלו).

"באוגוסט 2005 נתן ראש מו"פ, ד"ר דני גולד "הנחיות פרויקטאליות" לתכנית "כיפת ברזל" ששלביה כוללים: מחקר מערכת והדגמה בתוך 18 חודשים ופיתוח בהיקף מלא בתוך שלוש שנים הצטיידות". (לדברי המבקר – בניגוד לנוהלי פיתוח אמל"ח של משרד הביטחון).

"משרד מבקר המדינה העלה כי ב - **12.11.06** הנחה מפא"ת בהובלת ראש מו"פ את רפאל להתחיל בפיתוח בהיקף מלא (FSD – Full Scale Development) של פרויקט "כיפת ברזל" כשבידי רפאל לא הייתה הזמנה לכך. ההנחיה אינה בסמכות מפא"ת וניתנה תחת הגדרה של פעילות קדם-פיתוח. זאת לפני אישור הגורמים המוסמכים לכך". החלטה זו התקבלה רק מספר שבועות לפני שמערכת הסקייגארד הוצגה במלואה בפני מערכת הביטחון!!! מכאן נובע שמקבלי ההחלטה, בעת קבלתה, לא היו מודעים כלל למלוא יכולותיה של מערכת הסקייגארד!!! כל שהנחה אותם הוא לקדם את הפיתרון המקומי ולא "להסתכל סביב" כלל!!!

כל זאת כאשר היה ברור וידוע לאנשי מפא"ת שחברת נורתרופ-גרומן משקיעה מאמץ עילאי לאישור עבורם של מצגת מפורטת של מערכת הסקייגארד, אישור שאכן התקבל בדצמבר 2006.

"וועדת נגל", שמונתה לבחור בין הפתרונות השונים, עשתה את עבודתה בחודש ינואר 2007. זאת כאשר ההחלטה לפיתוח כיפת ברזל הייתה כבר שרירה וקיימת. לאור זאת - לשם מה וועדה זו בכלל התכנסה??? בשביל מה היא הטריחה חברה אמריקנית בעלת מוניטין להציג בפניה את מערכת הסקייגארד, כאשר ההחלטה באיזו מערכת לבחור כבר התקבלה??? איזה מין מצג שווא זה היה??? קשה להשתחרר מהרושם שכוונת פעולתה של "וועדת נגל" לא הייתה אלא ל"הלבין" בדיעבד את שהוחלט קודם לכן. האם וועדה זו הייתה בכלל מסוגלת לקבל החלטה אובייקטיבית???

נראה על פניו שמפא"ת הזדרז לקבל את ההחלטה לפתח את כיפת ברזל לפני שחברת נורתרופ-גרומן תציג את מערכת הסקייגארד באופן מפורט, שאולי ישכנע את שר הביטחון דאז לבחון אותה באופן רציני ואובייקטיבי.

ואם נדרשת הבהרה נוספת בנושא "כחול / לבן": ב-9 בפברואר 2007, לאחר ששר הביטחון הקודם הודיע בביקור בחו"ל על הבחירה במערכת כיפת ברזל, פרסם אמיר אורן, בעיתון "הארץ", את הידיעה הבאה: "...פרץ לא סיפר לסחפר (מזכ"ל נאט"ו) וגם לא לאזרחי ישראל שאחד השיקולים המכריעים אך הנסתרים בהחלטה זו הוא שבמימון המערכת משתתפת מדינה זרה, שאינה שוכנת ביבשות נאט"ו - אמריקה ואירופה. השבוע, לאחר פרסום ההחלטה, יצאו שניים ממפקדי חיל האוויר לשעבר, דוד עברי והרצל בודינגר, נגד חלק ממנה - הסירוב להציב בשדרות, בתוך 18 חודשים, שנה לפני שמערכת היירוט (כיפת ברזל) תהיה מוכנה, את מיירט הלייזר 'נאוטילוס'..."

את גישתה זו של מפא"ת שנה ואשרר מר שמעון לביא, מבכירי מפא"ת, שהיה מעורב עמוקות בכל התהליך, בעדות שנתן למראייני תוכנית "עובדה" בדצמבר 2007: "אני לא מתבייש להגיד את זה - אנחנו במפא"ת אחראים על פיתוח מערכות כחול לבן, מה שלא היה בנאוטילוס. הנאוטילוס, כמו שאמרתי, קיוונו שיהיה שיתוף פעולה גבוה עם חברות ישראליות. אם זה היה מתממש, גם זה יכול היה להשפיע."

ובמבחן התוצאה:

כעת ידוע לכול כי כיפת ברזל לא תוכל לתת מענה בפני איומים בליסטיים הנורים מטווחים קצרים ומפני פצצות מרגמה. זאת הסיבה להחלטתה של ממשלת ישראל (מרץ 2008) למגן את כל הבתים ביישובים המרוחקים פחות מ-4.5 ק"מ מגבול הרצועה. ראוי לבדוק ולחקור אם נקודה זו העלתה בפני שר הביטחון דאז, מר עמיר פרץ, בפברואר 2007, עת התבקש לאשר את פיתוחה של כיפת ברזל. כי אם כן - מדוע החלטת המיגון הנ"ל התקבלה רק בחודש מרץ 2008 ולא שנה קודם לכן, עם אישור החלטתה של וועדת נגל???

מוסיף המבקר וקובע כי בהתקשרותה עם רפא"ל (אפריל 2007) מפא"ת התעלמה מחלק מהדרישות המבצעיות של חיל האוויר ממערכת כיפת ברזל, וכן הגדר שתכונותיה של כיפת ברזל תהיינה תלויות בתוצאות הפיתוח (?!?!). כמו כן מציין המבקר שפיתוח ראש הביות הטוב יותר של הטיל, שאמור היה להתבצע בתעשייה האווירית, כמעט ואינו מתקדם, אם בכלל. אז מה מפתחים כאן עבורנו?? על אילו מגבלות נוספות של כיפת ברזל אנו אמורים להתבשר???

ומתייחס המבקר גם למתאר התקציבי: "ב-1.2.07, ב-4.2.07 וב-7.3.07 (מיד לאחר אישור החלטת וועדת נגל) הציג מפא"ת, בהתאמה, לשהב"ט, עמיר פרץ, לראש הממשלה, אהוד אולמרט, ולנציגי משרד האוצר את אומדנו לעלות הפיתוח וההצטיידות במספר סוללות של "כיפת ברזל" במאות רבות של מיליוני ש"ח. מפא"ת ציין, כי האומדן כולל גם את דרישות ח"א. אולם, בנובמבר 2007 הציג מפא"ת לאג"ת גידול באומדן לתכולת הפרויקט, שעלותו הסתכמה במספר מיליארדי שקלים!!! חריגת תקציב של מאות אחוזים תוך מספר חודשים!!!

וכל זאת מבלי להתחיל להתייחס להערות המבקר, ולמנות את כל נוהלי פיתוח האמל"ח המחייבים של משרד הביטחון עליהם עבר מפא"ת בלהיטותו לפתח רק את כיפת ברזל. פשוט לקרוא ולא להאמין...

לעומת זאת, מכל שהתפרסם לאחרונה, אנו למדים שמול חסרונותיה של מערכת כיפת ברזל - מערכת הסקייגארד נותנת תשובה מלאה, ולכולן. ניתן להציג ולהוכיח זאת בפני כל פורום מקצועי, אובייקטיבי, שיכלול גם אנשים מחוץ למפא"ת, אנשים שאינם תלויים במפא"ת.

מדאיגה לא פחות היא העובדה כי מערכת הביטחון (מפא"ת) אף לא הגיבה למכתב ההתחייבות מינואר 2007 של חברת נורתרופ-גרומן, אחת מחברות הדגל של תעשיית הנשק האמריקאית, יצרנית מערכות הנאוטילוס והסקייגארד (שהיא הנגזרת המיידית של הנאוטילוס), בו הוצע להתחיל לספק מערכות סקייגארד מבצעיות תוך 18 חודשים, במחיר קבוע ותוך נכונות לעמוד בקנסות פיגורים. מערכת סקייגארד ראשונה הייתה אמורה להיות מוצבת בארץ כבר בחודש יולי 2008!!!

יצוין בנוסף כי מזה מספר חודשים חברת נורתרופ-גרומן מציגה את מערכת הסקייגארד, אותה פסלה וועדת נגל לחלוטין בינואר 2007, לכל לקוח פוטנציאלי ברחבי העולם.

לא ניתן אלא לקבוע כי בהעדיפו פיתרון מקומי בלבד - חטא מפא"ת בשיקול דעת לביטחון ישראל חטא בל יכופר. בויתור על טכנולוגיית הלייזר רב העצמה השאיר מפא"ת את מדינת ישראל חשופה למשפחה של איומים בליסטיים נגדם אין למערכת כיפת ברזל כל מענה, לא מבצעי ולא כלכלי. מפא"ת העמיד בראש סדר העדיפות שלו את האינטרס של התעשייה הביטחונית המקומית על פני פיתרון אמיתי, ישים, שנחוץ לביטחון המדינה ולהגנת העורף בצורה חריפה ביותר!!!

בנקל ניתן להראות כי אופן ההגנה האפקטיבי ביותר מתקבל משילוב הטכנולוגיות של טיל נגד טילים ומערכות לייזר רב עצמה. אז ניתן להשמיד בעודם באוויר את רובם המחלט של האיומים (אפילו את כולם), בכל התנאים, ובעלות הנמוכה ביותר.

לאור האמור לעיל, לאור ממצאי מבקר המדינה ומתוך דאגה עמוקה ליכולתה של המדינה להתמודד עם הסוגים השונים של האיומים הבליסטיים - יש לתבוע מממשלת ישראל לבדוק מחדש ובדחיפות, ע"י גורמים בלתי תלויים, את כל תהליך קבלת ההחלטות של מפא"ת בנושא העדפת הייצור המקומי בהיבט זה, ובעיקר את החלטותיה המפורטות של "וועדת נגל", כאשר על הפרק עומדות האפשרויות הבאות:

1. הצבה מיידית של מערכת הנאוטילוס הקיימת להגנת שדרות וסביבתה הקרובה. זו, כאמור, המערכת שיועדה להגנת קריית שמונה, שהצליחה בסדרת הניסויים שעברה ליירט כל מטרה ששוגרה לעברה (רקטות, פצמ"רים, פגזי ארטילריה), ומאוחסנת בארה"ב ללא כל שימוש, כאבן שאין לה הופכין.
2. התנעת תהליך ייצורן של מערכות סקייגארד ראשונות שתוכלנה לספק הגנה מלאה לכל יישובי עוטף עזה ובהמשך לכל אזור צפון הארץ.
3. בחינת והגדרת השילוב הנכון בין מערכות הלייזר לבין מערכת כיפת ברזל.
4. כפיתרון ביניים - בחינת אפשרות הצבת מערכות וולקן-פאלנקס להגנת מספר נקודות ייחודיות.

כתב: אל"מ (מיל.) יוסי ארזי